

Van: Vereniging Openbaar Onderwijs

Aan: Gemeente Oosterhout

Datum: 21 juni 2023

Betreft: Reactie op de definitieve voorgestelde statutenwijziging van Stichting Delta Onderwijs

Geachte

Op 20 juni jl. heeft u ons gevraagd advies te geven op de uiteindelijke versie van de door Delta Onderwijs voorgestelde statutenwijziging, en daarbij ook in te gaan op enkele punten die door de gemeenteraad in de raadsinformatieavond van 12 juni 2023 zijn geformuleerd.

Het gaat om de volgende hoofdpunten:

1. Voordrachtsrecht van de gemeente voor 1 lid van de Raad van Toezicht

Wij hebben aangegeven dat vanuit het wettelijk perspectief dat de overheid 'overheersende invloed' dient te hebben 'voor zover het openbaar onderwijs betreft' er geen duidelijk voorgeschreven wijzen zijn waarop dit kan of dient te gebeuren. Een veel voorkomende vorm evenwel is om de gemeenteraad een recht te geven om minimaal 1 lid van de raad van toezicht bindend voor te dragen.

De gemeente kan bij een zodanige voordracht in elk geval aandacht besteden aan het profiel van de kandidaat en met name de wijze waarop deze zich in het verleden in woord en daad heeft verhouden tot de idealen van het openbaar onderwijs. In die zin verschilt deze voordracht (en de manier waarop je daar naar kunt kijken) niet van het lid van de rvt die zich met name met de pastorale en catechetische aspecten zal bezighouden.

Delta heeft aangegeven deze voordracht niet bindend te willen verklaren in de statuten, maar de huidige procedure wel te willen opnemen in het reglement van de raad van toezicht. Uiteraard is dit lagere regelgeving die desgewenst door de rvt kan worden aangepast. Tegelijk kunnen wij ons voorstellen dat u tot de conclusie komt dat deze bepaling in het reglement in combinatie met de uitgesproken intenties van Delta en de gemeente én de (positieve) ervaring van de afgelopen jaren, afdoende is

Voorts geeft Delta aan (voortaan) jaarlijks verslag te zullen uitbrengen aan de gemeenteraad over de werkzaamheden, waarbij in elk geval aandacht zal worden geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Dit was altijd al een wettelijke verplichting.

Het is goed en belangrijk als daar nu ook serieus invulling aan gaat worden gegeven zodat de gemeenterol een goede invulling kan geven aan haar rol als extern toezichthouder. Daarnaast zou het mogelijk zijn om af te spreken dat hier jaarlijks een gesprek over plaatsvindt (dat zou ook mogelijk zijn bij de begroting).

Advies VOO: Als de huidige procedure op een voor de gemeente afdoende wijze wordt vastgelegd, zien wij geen reden om op dit punt instemming te onthouden.

2. Rol van de gemeente bij ontbinding of (af)splitsing van de stichting en bij de oprichting, overdracht en opheffing van de samenwerkingsscholen.

De wet is op zich vrij helder. Artikel 17 lid 4 sub h stelt: De statuten voorzien in elk geval in een regeling omtrent de bevoegdheid de stichting te ontbinden, met dien verstande dat in de regeling een overheersende invloed van de overheid in het bestuur is verzekerd voor zover het openbaar onderwijs betreft.

In de nu voorliggende statuten is nu met betrekking tot ontbinding geen regeling opgenomen die een overheersende invloed van de overheid in het bestuur verzekert. De verwijzing naar de wet in artikel 23.1 (met inachtneming van de wetgeving met betrekking tot het openbaar onderwijs) is daarvoor echt te mager. Er is én geen sprake van een regeling én in die regeling dus geen spraken van de wijze waarop de overheersende invloed van de overheid wordt verzekerd.

De reden waarom dit belangrijk kan zijn is bijvoorbeeld bij de vereffening en de vraag hoe een eventueel batig saldo zal moeten worden aangewend. Maar ook bij het besluit tot opheffing als zodanig is het helemaal niet vreemd daar een rol voor de gemeenteraad weg te leggen. Sterker nog, in veel stichtingen die openbaar onderwijs verzorgen is opheffing alleen mogelijk na instemming van de gemeenteraad.

Dit zijn de twee belangrijkste punten, omdat zij gaan over de mate waarin wordt voldaan aan de (letter en geest van de) wet. Ons oordeel is dat daar in punt 1 in principe sprake van is. Bij punt 2 is dat als je alleen puur technisch kijkt al niet het geval. Het lijkt ons vooral belangrijk dat gemeente en stichting Delta het met elkaar eens worden over de rol van de gemeente op het moment dat de stichting zou worden opgeheven. Dat kwalitatieve gesprek kan dan de basis vormen voor de manier waarop dit in de statuten wordt verwerkt of in een ander document wordt vastgelegd.

Advies VOO: in de oude statuten heeft de gemeenteraad een heldere positie: er moet instemming zijn voor opheffing of splitsing van de stichting (artikel 32). In de nieuwe statuten is de positie van de gemeente gemarginaliseerd. Dit is op zichzelf een grond om niet in te stemmen met deze wijziging. Wij zouden adviseren in elk geval bestuurlijke afspraken te maken en vast te leggen over de rol van de gemeenteraad in dergelijke omstandigheden. Een vorm is dat in geval van opheffing of (af)splitsing waar het openbaar onderwijs wordt

geraakt, Delta de raad minimaal tijdig informeert en in de gelegenheid stelt zijn rol te pakken vanuit de wettelijk benodigde overheersende invloed.

Hieronder volgt nog een reflectie op de punten die in de wet geen aanknopingspunten hebben om instemming te onthouden, maar ons wel onwenselijk voorkwamen.

3. Wij hebben in ons eerdere advies aangegeven dat het wenselijk is dat Delta formuleert onder welke omstandigheden het een **Algemeen Bijzondere** school zou stichten, in plaats van een openbare. Daar wordt in de definitieve versie en toelichting geen antwoord op gegeven. Delta geeft alleen aan dat deze bepaling in de statuten nodig is om al bestaande AB-scholen van andere besturen in voorkomend geval over te kunnen nemen, of de bestaande bijzondere scholen te laten overstappen naar AB en geeft aan dat het van kleur laten verschieten van openbaar naar AB al door wettelijke bepalingen wordt geregeerd. Beide stellingen zijn waar, maar op de vraag is geen antwoord gegeven. Het lijkt er daardoor op dat Delta een toekomst voor zich ziet waarin het AB-scholen sticht. De vraag blijft waarom dat verkieslijk zou zijn boven het stichten van openbare scholen.

Advies VOO: dit is op zich geen reden om instemming te onthouden. Tegelijkertijd adviseren wij in voorkomend geval (het stichten van nieuwe scholen) de vinger aan de pols te houden en aan te blijven dringen op het stichten van openbare scholen waar mogelijk.

4. Het **Werkgebied** blijft een vraagpunt. Delta wil kennelijk geen bepalingen opnemen over het werkgebied. In algemene zin kun je je afvragen waarom. In ons vorige advies is al aangegeven waarom dit potentieel raakt aan de opdracht van de gemeente om te zorgen voor afdoend openbaar onderwijs in de gemeente. Het betreft een redelijk theoretische exercitie, maar goed, dat is vaak ook waar statuten voor zijn bedoeld. Dit is dus een zwaarwegend punt, waarop u instemming zou kunnen onthouden. Tegelijkertijd moeten we vaststellen dat in de huidige statuten ook geen werkgebied is benoemd, dus door niet in te stemmen verandert er op dit punt niets.

Advies VOO: Wellicht is een compromis te vinden in de formulering dat Delta in elk geval openbaar onderwijs zal aanbieden in de gemeente Oosterhout.

Tot slot gaan we kort in op enkele vragen die in de informatieavond aan de orde zijn gekomen:

1. Samenwerkingsscholen zijn een middel om een bepaalde richting onderwijs (openbaar of katholiek) te behouden, als de school van die richting zelf eigenlijk te klein is geworden om nog in stand te houden. Zijn daar geen alternatieven voor?

A: samenwerkingsscholen zijn inderdaad een veelgebruikt middel om vooral in kleine plaatsen een divers onderwijsaanbod te garanderen. Er zijn weinig andere mogelijkheden om dat te doen als de reguliere mogelijkheden (bijvoorbeeld door te rekenen met de gemiddelde schoolgrootte in een bestuur) zijn uitgeput. Goed daarbij is te realiseren dat echt kleine scholen bijna nooit in staat zijn structureel afdoende kwaliteit te bieden en het gebrek aan sociale contacten met leeftijdgenoten ook niet in het belang van leerlingen is. De enige echt mogelijkheid zou zijn dat de gemeente het bestuur van de school overneemt, én bekostigt. In de praktijk is dit nog nooit voorgekomen en om bovenstaande redenen eigenlijk ook altijd onwenselijk.

De VOO stelt zich op het standpunt dat in dergelijke gevallen de vorming van een samenwerkingsschool -mits goed uitgevoerd- vaak van meerwaarde kan zijn voor een lokale gemeenschap. Door het samenbrengen van kinderen van alle gezindten ontstaat een school die de idealen van het openbare onderwijs dicht benadert.

Advies VOO: er is geen reden om instemming te onthouden op het punt van het mogelijk maken van samenwerkingsscholen.

2. Het opnemen van het werkgebied om bestuurlijke schaalvergroting tegen te gaan is wellicht invoelbaar, maar er zijn geen wettelijke aanknopingspunten voor te vinden. Dit is weliswaar een maatschappelijke discussie, maar niet een waar de gemeente(raad) bevoegdheden heeft.

Advies VOO: wij adviseren niet om instemming te houden op basis van deze argumentatie.